

وزارت تحصیلات عالی

معینیت علمی

ریاست انکشاف برنامه های علمی

آمریت برنامه های فوق لیسانس

کمیسیون برنامه های فوق لیسانس

رهنمود

ایجاد برنامه فوق لیسانس (ماستری و دوکتورا)

سال ۱۳۹۹

فهرست مطالب

۱. پیشنهاد	۴
۲. معرفی	۴
الف) مقدمه	۴
ب) دیدگاه برنامه	۴
ج) ماموریت برنامه	۴
د) تعریف برنامه	۴
ه) اهداف	۴
و) ساحة مؤثریت	۴
۳. برنامه	۴
الف) مستقل	۴
ب) مشترک	۴
۴. نیازسنجی	۴
الف) وضع فعلی	۴
ب) ضرورت و اهمیت برنامه	۵
ج) نتایج نیاز سنجی	۵
۵. فورم شرایط اساسی	۵
الف) جواز	۵
ب) کسب اعتبار اکادمیک	۵
ج) سه دوره فراغت به سویه لیسانس	۵
۶. شرایط اجرایی	۶
الف) استادان واجد شرایط	۶
ب) نصاب تحصیلی برنامه ماستری/ دوکتورا	۱۱
ج) امکانات مالی	۱۲
۷. تشکیلات	۱۶
الف) چارت تشکیلات:	۱۶
ب) مسوول برنامه:	۱۶
ج) کمیته برنامه‌های فوق لیسانس:	۱۶
د) اعضای کمیته فوق لیسانس	۱۷
ه) اعضای تخنیک	۱۸

۱۸	و) کارمندان اداری.....
۱۸	۸. امکانات و زیربنا.....
۱۸	الف) صنوف معیاری.....
۱۸	ب) لابراتواری.....
۱۸	ج) کتابخانه‌ای معیاری:.....
۱۹	د) مرکز کامپیوتر:.....
۱۹	ه) مرکز تحقیقات علمی:.....
۱۹	۹. نظام تحصیلی و دوره تحصیلی.....
۱۹	الف) معیاد.....
۱۹	ب) تقویم اکادمیک:.....
۱۹	ج) پذیرش محصل:.....
۲۰	۱۰. تداوم و پایداری.....
۲۰	۱۱. طی مراحل.....
۲۰	الف) تاییدی دیپارتمنت.....
۲۱	ب) تاییدی کمیته برنامه‌های فوق‌لیسانس.....
۲۱	ج) تاییدی شورای علمی پوهنځی.....
۲۱	د) تاییدی بورد برنامه‌های فوق‌لیسانس.....
۲۲	ه) تاییدی شوری علمی پوهنتون.....
۲۲	و) ارایه پرزینتیشن توسط مسوول برنامه.....
۲۲	ز) تاییدی هیأت بازدید کننده (در صورت نیاز).....
۲۲	۱۲. ارزیابی اعضای کمیسیون.....
۲۲	۱۳. تاییدی کمیسیون برنامه‌های فوق لیسانس.....
۲۳	۱۴. تاییدی مقام وزارت تحصیلات عالی.....
۲۳	۱۵. منظوری شورای عالی تحصیلات عالی.....
۲۳	ضمایم:.....

۱. پیشنهاد

پوهنتون برنامه مورد نظر که شرایط ایجاد را مطابق به مقرره تحصیلات عالی فوق لیسانس تکمیل نموده باشد، بعد از نیازسنجی و طی مراحل پیشنهاد ایجاد برنامه از طریق دیپارتمنت، کمیته فوق لیسانس پوهنچی، شورای علمی پوهنچی، بورد برنامه‌های فوق‌لیسانس و شورای علمی پوهنتون، عنوانی کمیسیون برنامه‌های فوق لیسانس ارایه نمایند.

تبصره: پیشنهاد مجزا از سند پالیسی ارایه می‌گردد.

۲. معرفی

الف) مقدمه

مقدمه طبق محتوای برنامه پیشنهادی با معرفی مختصر دیپارتمنت/پوهنچی و پوهنتون مربوط، ارایه گردد.

ب) دیدگاه برنامه

در این بخش، دیدگاه برنامه ذکر گردد.

ج) ماموریت برنامه

در این بخش، ماموریت برنامه ذکر گردد.

د) تعریف برنامه

برنامه ماستری پیشنهادی به طور خلاصه معرفی گردد.

ه) اهداف

- هدف عمومی (هدف کلان ایجاد برنامه به شکل واضح و قابل سنجش نگاشته شود):

- اهداف اختصاصی (به شکل شماره بندی شده، واضح و قابل سنجش نگاشته شود):

و) ساحت مؤثریت

به طور رسا و واضح، مدلل و منطقی توضیح گردد.

۳. برنامه

الف) مستقل

برنامه مستقل، برنامه است که توسط یک دیپارتمنت یا یک پوهنچی ایجاد و پیش برده میشود.

ب) مشترک

برنامه مشترک، برنامه است که توسط چند دیپارتمنت/پوهنچی/پوهنتون (دولتی با دولتی/خصوصی با خصوصی/دولتی با خصوصی/خارجی با داخلی) ایجاد و پیش‌برده میشود. تفاهم‌نامه امضا شده میان طرفین، نیز ضمیمه گردد.

۴. نیازسنجی

الف) وضع فعلی

از نظر اکادمیک و مسائل مرتبط به آن، پوهنتون پیشنهاد کننده در چه وضعیت قرار دارد و بعد از تدویر برنامه درجه وضعیت می‌خواهد قرار داشته باشد.

(ب) ضرورت و اهمیت برنامه

ضرورت و اهمیت برنامه در مطابقت به نیاز جامعه و بازار کار بیان گردد.

(ج) نتایج نیاز سنجی

نتایج نیاز سنجی تدویر برنامه پیشنهادی در این بخش وضاحت داده شود.

۵. فورم شرایط اساسی

فورم است که پوهنتون پیشنهاد کننده مکلف به خانه پری و تاییدی آن توسط ادارات ذیربط وزارت تحصیلات عالی می‌باشد و شامل سه بخش ذیل است:

(الف) جواز

تاییدی جواز دیپارتمنت / پوهنخی از طریق آمریت های برنامه‌های لیسانس دولتی و خصوصی ریاست انکشاف برنامه های علمی که برنامه را پیشنهاد می‌نماید.

(ب) کسب اعتبار اکادمیک

تاییدی کسب اعتبار دهی پوهنتون پیشنهاد کننده از طریق ریاست تضمین کیفیت و اعتباردهی

(ج) سه دوره فراغت به سویه لیسانس

تاییدی حد اقل سه دوره فراغت به سویه لیسانس در برنامه/پوهنخی پیشنهادی از جانب ریاست‌های امور محصلان دولتی و خصوصی

شماره	فورم شرایط اساسی
۱	تاییدی جواز دیپارتمنت و پوهنخی آمریت برنامه های لیسانس دولتی/خصوصی: مورخ: / /
۲	تاییدی سه دوره فراغت به سویه لیسانس ریاست امور محصلان دولتی/خصوصی: مورخ: / /
۳	تاییدی کسب اعتبار اکادمیک ریاست تضمین کیفیت و اعتباردهی:

مورخ: / /		
-----------	--	--

۶. شرایط اجرایی الف) استادان واجد شرایط

مطابق به حکم جز ۴ فقره ماده هفتم مقرره تحصیلات عالی فوق لیسانس، داشتن حداقل چهار تن استادان با درجه تحصیلی دوکتورا و یا ماستر با رتبه علمی حداقل پوهنوال جهت تدریس در رشته مربوط با در نظر داشت شرایط ذیل:

- ۱) تسلط کامل بر یکی از زبان‌های معتبر بین‌المللی؛
- ۲) تسلط کامل بر اصول و روشهای معاصر تدریسی؛
- ۳) داشتن حداقل سه سال تجربه تدریس در مقطع لیسانس یا بالاتر از آن؛
- ۴) داشتن حداقل دو مقاله علمی نشر شده در نشریه‌های معتبر علمی بین‌المللی؛
- ۵) تکمیل بودن مکلفیت‌های درسی استاد.

شهرت مختصر استادان واجد شرایط تدریس در برنامه ماستری

شماره	نام مکمل	درجه تحصیل	رشته تحصیل	رتبه علمی	دایمی/قراردادی	ملاحظات
۱						
۲						
۳						
۴						

خلص سوانح علمی استادان در جداول ذیل به شکل انفرادی درج میگردد

شهرت استادان واجد شرایط تدریس در برنامه ماستری (نام برنامه)							
شماره	نام مکمل استاد	درجه تحصیل	رشته تحصیل بر اساس آخرین سند تحصیلی	نام پوهنتون که فارغ شده اید	رتبه علمی	دایمی/قراردادی	مدت قرارداد با ذکر تاریخ
۱							 سال از تاریخ الی
مقالات علمی بین المللی (دو مقاله بین المللی)							
شماره	عنوان مقاله	نام کامل ژورنال	لینک مقاله نشر شده در ژورنال				
۱							
۲							
شرایط تدریس							
شماره	عناوین	توضیحات					
۱	زبان های بین المللی						
۲	اصول و روشی های معاصر تدریس						
۳	تجربه تدریس						
۴	تکمیل بودن مکلفیت درسی						

شهرت استادان واجد شرایط تدریس در برنامه ماستری (نام برنامه)							
شماره	نام مکمل استاد	درجه تحصیل	رشته تحصیل بر اساس آخرین سند تحصیلی	نام پوهنتون که فارغ شده اید	رتبه علمی	دایمی/قراردادی	مدت قرارداد با ذکر تاریخ
۲							 سال از تاریخ الی
مقالات علمی بین المللی (دو مقاله بین المللی)							
شماره	عنوان مقاله	نام کامل ژورنال		لینک مقاله نشر شده در ژورنال			
۱							
۲							
شرایط تدریس							
شماره	عناوین	توضیحات					
۱	زبان های بین المللی						
۲	اصول و روشی های معاصر تدریس						
۳	تجربه تدریس						
۴	تکمیل بودن مکلفیت درسی						

شهرت استادان واجد شرایط تدریس در برنامه ماستری (نام برنامه)							
شماره	نام مکمل استاد	درجه تحصیل	رشته تحصیل بر اساس آخرین سند تحصیلی	نام پوهنتون که فارغ شده اید	رتبه علمی	دایمی/قراردادی	مدت قرارداد با ذکر تاریخ
۳							 سال از تاریخ الی
مقالات علمی بین المللی (دو مقاله بین المللی)							
شماره	عنوان مقاله	نام کامل ژورنال	لینک مقاله نشر شده در ژورنال				
۱							
۲							
شرایط تدریس							
شماره	عناوین	توضیحات					
۱	زبان های بین المللی						
۲	اصول و روشی های معاصر تدریس						
۳	تجربه تدریس						
۴	تکمیل بودن مکلفیت درسی						

شهرت استادان واجد شرایط تدریس در برنامه ماستری (نام برنامه)							
شماره	نام مکمل استاد	درجه تحصیل	رشته تحصیل بر اساس آخرین سند تحصیلی	نام پوهنتون که فارغ شده اید	رتبه علمی	دایمی/قراردادی	مدت قرارداد با ذکر تاریخ
۴							 سال از تاریخ الی
مقالات علمی بین المللی (دو مقاله بین المللی)							
شماره	عنوان مقاله	نام کامل ژورنال		لینک مقاله نشر شده در ژورنال			
۱							
۲							
شرایط تدریس							
شماره	عناوین	توضیحات					
۱	زبان های بین المللی						
۲	اصول و روشی های معاصر تدریس						
۳	تجربه تدریس						
۴	تکمیل بودن مکلفیت درسی						
تبصره: کاپی آخرین سند تحصیلی تایید شده وزارت تحصیلات عالی / نامه ارزیابی اسناد تحصیلی خارج مرز و قرار داد خط استادان، ضمیمه گردد. اسناد استادان اتباع خارجی طبق فقره (۱) ماده بیستم مقرر م ت ع خ ط ی مراحل گردد. (موسسه می تواند، تبعه خارجی دارای کادر علمی واجد شرایط را که خارج از افغانستان حد اقل پنج سال سابقه کاری اکادمیک داشته باشد، بعد از حصول اطمینان از صحت و سقم اسناد تحصیلی و تصدیق آن از جانب مراجع ذیربط در کشور که فعالیت اکادمیک داشته، مطابق مقرر استفاده اتباع خارجی در ادارات افغانستان به حیث عضو کادر علمی استخدام نمایند).							

ب) نصاب تحصیلی برنامه ماستری/ دوکتورا

در این بخش راجع به نصاب تحصیلی برنامه به طور خلاصه و فشرده وضاحت داده شود. طوری مثال، تهیه نصاب تحصیلی برنامه مطابق به نیاز جامعه و بازار کار توسط تیم مسلکی، بازنگری آن در ختم هر دوره تحصیلی مطابق به شرایط و طی مراحل آن از طریق کمیسیون برنامه های فوق لیسانس.

همچنان، لست مضامین با تفکیک نوعیت (اساسی و اختصاصی) آن در جدول ذیل:

۱- جدول مضامین اساسی

شماره	نام مضمون	کود مضمون	کرییت مضمون
۱			
۲			
۳			
		مجموعه کرییت ها	
		فیصدی این کتگوری	

۲- جدول مضامین اختصاصی (الزامی)

شماره	نام مضمون	کود مضمون	کرییت مضمون
۱			
۲			
۳			
		مجموعه کرییت ها	
		فیصدی این کتگوری	

۳- جدول مضامین اختصاصی (اختیاری)

شماره	نام مضمون	کود مضمون	کرییت مضمون
-------	-----------	-----------	-------------

			۱
			۲
			۳
	مجموعه کزیدت ها		
	فیصدی این کتگوری		

نکته: نسخه مشر نصاب تحصیلی برنامه مورد نظر طبق رهنمود نصاب تحصیلی برنامه های فوق لیسانس تهیه گردد و به طور جداگانه آماده شود.

ج) امکانات مالی

توضیح دهید که تأمین حق الزحمه استادان، مسوولین، کارمندان تخنیک، اعضای بورد و کمیته برنامه فوق لیسانس و کارمندان اداری و سایر مصارف برنامه چگونه فراهم میگردد.

مصارف

۱. حق الزحمه

برای استادان، مسوولین، کارمندان تخنیک، کارمندان اداری بورد و کمیته.

۲. حق الحضور

حق الحضور برای اعضای بورد و کمیته.

۳. سایر مصارف

مصارف برنامه											
جدول مصارف (حق الزحمه و حق الحضور) برنامه‌های فوق لیسانس (ماستری و دوکتورا)											
حق الزحمه استادان، مسؤولین، کارکنان اداری مورد و کمیته و کارکنان تخنیک برنامه‌های فوق لیسانس											
شماره	وظیفه/واجد شرایط	فی ساعت درسی	فی تیزس	فی دوره	فی ماه	مجموع ساعات درسی	مجموع تیزس	تعداد هیات ژوری	مجموع ماه	مجموع مبلغ به افغانی	ملاحظات
استادان											
1	استادان برنامه ماستری	واجد شرایط تدریس	ذکر مبلغ								
2	استادان برنامه دوکتورا	//	ذکر مبلغ								
3	استاد رهنمای تیزس ماستری	واجد شرایط	ذکر مبلغ								
4	استاد رهنمای تیزس دوکتورا	//	ذکر مبلغ								
5	اعضای هیات ژوری در برنامه ماستری	//	ذکر مبلغ					3-6			
6	اعضای هیات ژوری در برنامه دوکتورا	//	ذکر مبلغ					3-5			
مسؤولین و کارکنان کمیته برنامه‌های فوق لیسانس پوهنځی (ذکر نام پوهنځی) در صورتی که اولین برنامه فوق لیسانس در پوهنځی باشد با ترکیب آن ایجاد و در ایجاد برنامه‌های بعدی در صورت لزوم دید صرف کارمند تخنیک در ترکیب یا تشکیل در نظر گرفته و برایش حق الزحمه محاسبه گردد.											
1	رئیس پوهنځی یا یک تن استاد واجد شرایط	رئیس کمیته						ذکر مبلغ			

2	کارکن اداری کمیته	کارمند				ذکر مبلغ					
3	کارکنان تخنیکي در برنامه مورد نظر	لابرانت				ذکر مبلغ					
		تکنیشن				ذکر مبلغ					

در صورتی که اولین برنامه فوق لیسانس در پوهنچي باشد کمیته برنامه های فوق لیسانس مطابق به مقررہ ایجاد و برای اعضای آن حق الحضور محاسبه و در عین حال یک تن استاد واجد شرایط به نمایندگی از همین پوهنچي در ترکیب بورد برنامه های فوق لیسانس پوهنتون معرفی و در ایجاد برنامه های بعدی در سطح پوهنچي در صورت نیاز یک تن استاد از برنامه ماستری جدید در ترکیب کمیته علاوه و برای آن حق الحضور محاسبه می گردد.

شماره	وظیفه	مبلغ برای هر عضو ماهانه	تعداد اعضاء	تعداد ماه	مجموع مبلغ به افغانی	
1	اعضای بورد فوق لیسانس پوهنتون	ذکر مبلغ				
2	اعضای کمیته فوق لیسانس پوهنچي					
						مجموع مصارف به افغانی
آمر برنامه های فوق لیسانس			معاون علمی پوهنتون			رئیس پوهنتون

عواید

۱. حق الشمول (داخله)

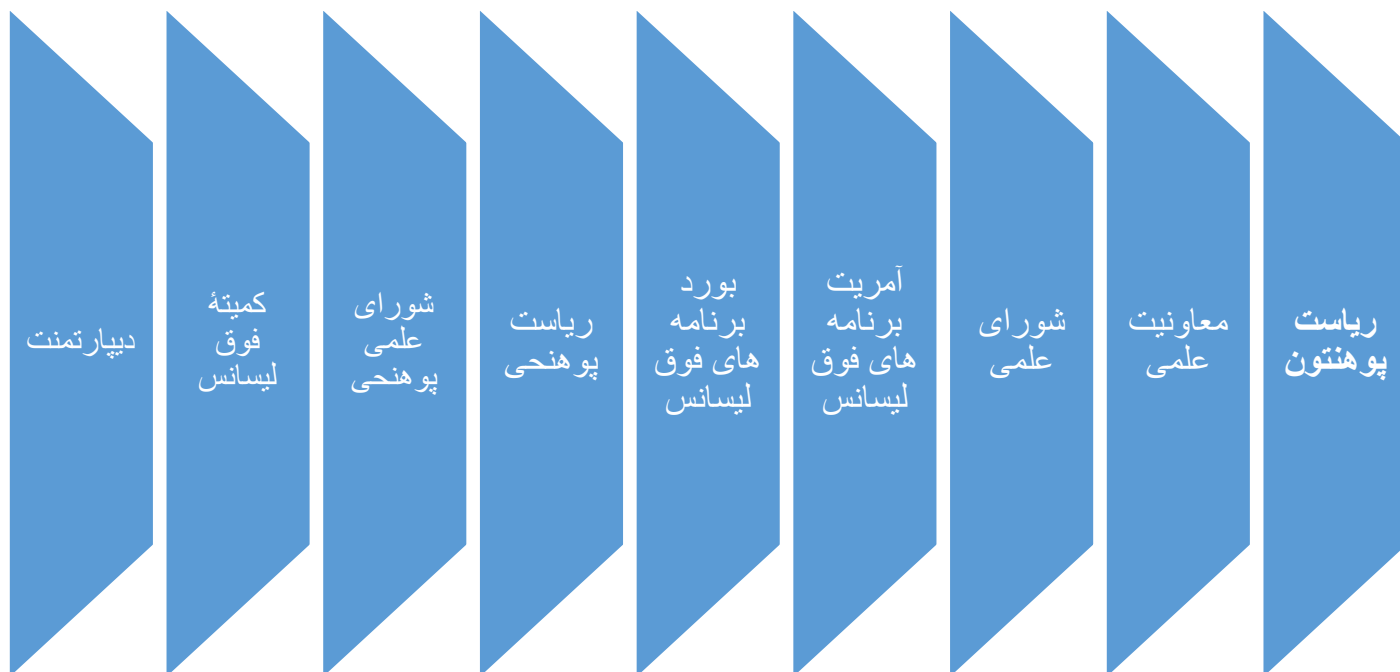
۲. حق الاجرت (فیس)

د لوړ و زده کړو وزارت				
رياست پوهنتون				
جدول عوايد (حق الشمول و حق الاجرت) برنامه‌های فوق لیسانس (ماستري و دوکتورا)				
حق الشمول (داخله) از محصلان برنامه‌های فوق لیسانس، في محصل در یک دوره تحصیلی				
ملاحظات	جمع مبلغ به افغانی	تعداد محصل	مبلغ به افغانی	
		مجموعه مبلغ به افغانی		
حق الاجرت (فیس) محصلان در برنامه‌های فوق لیسانس، في محصل در یک سمستر				
ملاحظات	جمله مبلغ به افغانی	تعداد سمستر	تعداد محصل	مبلغ به افغانی
			مجموعه مبلغ افغانی	
ضایعات در یک دوره تحصیلی (محروم، ناکام و ترک تحصیل)				
شماره	ضایعات	فیصدي	مجموع مبلغ به افغانی	ملاحظات
1	محروم، ناکام و ترک تحصیل			
2				
مجموعه عوايد (حق الشمول و حق الاجرت) برنامه‌های فوق لیسانس				
رئيس پوهنتون		معاون علمی پوهنتون		آمر برنامه‌های فوق لیسانس

تبصره: پوهنتون‌های دولتی از موجودیت وجه مالی در بودجه سالانه پوهنتون برای ایجاد برنامه از بخش معاونیت مالی خویش طور مستند، اطمینان دهند.

۴. تشکیلات الف) چارت تشکیلات:

در این بخش تشکیلات پوهنتون که در ایجاد و فعالیت برنامه نقش کلیدی دارد، ذکر شود.

وظایف و مسئولیت

در این بخش صرف وظایف و مسئولیت مسوولین مستقیم، اعضای کمیته مربوط، اعضای تکنیکی و کارمندان اداری مربوط به برنامه های ماستری توضیح میشود:

ب) مسوول برنامه:

رئیس کمیته برنامه فوق لیسانس پوهنهی به عنوان مسوول برنامه/برنامه‌ها با ذکر (نام کامل، رتبه علمی، درجه تحصیل، نوع همکاری و وظایف و مسوولیت‌های مربوط) توضیح داده شود.

ج) کمیته برنامه‌های فوق لیسانس:

مطابق به حکم ماده ماده سیزدهم مقرر تحصیلات عالی فوق لیسانس، به منظور تنظیم و انسجام برنامه‌های فوق لیسانس پوهنهی () کمیته برنامه‌های فوق لیسانس به ترکیب ذیل ایجاد می‌گردد:

۱- رئیس پوهنهی یا یک تن از استادان واجد شرایط تدریس در برنامه فوق لیسانس به تشخیص شورای علمی پوهنهی مربوط به حیث رئیس.

۲- سه الی پنج تن از استادان با درجه تحصیلی دوکتورا یا ماستری با رتبه علمی حد اقل پوهنوال به پیشنهاد شورای علمی پوهنهی مربوط و تأیید شورای علمی پوهنتون به حیث اعضاء

(پوهنتون مربوط، تعداد اعضا را به تناسب برنامه‌های فوق‌لیسانس پوهنځی مربوط، تعیین نماید).

د) اعضای کمیته فوق لیسانس

شماره	نام مکمل	درجه تحصیل	رشته تحصیل	رتبه علمی	دایمی/قراردادی	ملاحظات
۱						
۲						
۳						
۴						

نوت: اعضای کمیته تأییدی و منظوری شورای علمی پوهنتون را باید داشته باشد.

وظایف و صلاحیت‌های کمیته:

مطابق حکم فقره (۱) ماده چهاردهم مقرر تحصیلات عالی فوق‌لیسانس کمیته دارای وظایف و صلاحیت‌های ذیل می‌باشد:

- ۱- تهیه اسناد ایجاد برنامه فوق لیسانس.
- ۲- تطبیق فیصله‌های کمیسیون و بورد.
- ۳- تعیین تقویم اکادمیک، شروع و ختم سمستر و اخذ امتحانات.
- ۴- ترتیب تقسیم اوقات درسی.
- ۵- بررسی و تأیید مفردات درسی.
- ۶- بررسی و تأیید نصاب تحصیلی و پیشنهاد آن جهت طی مراحل و اخذ منظوری.
- ۷- مراقبت از اخذ امتحان شمولیت.
- ۸- مراقبت از اخذ حق الشمول و حق الاجرت و تحویل آن به حساب واحد دولتی.
- ۹- مراقبت از حاضری محصلان و استادان.
- ۱۰- مراقبت از امور اداری برنامه.
- ۱۱- تأیید عناوین تیزس ماستری و دوکتورا بعد از تعیین استاد رهنما.
- ۱۲- ترتیب سوابق تحصیلی شاملان و مسؤولین برنامه.
- ۱۳- مراقبت از تطبیق و اجرای پروژه‌های تحقیقی و اعطای دیپلوم.
- ۱۴- ارایه گزارش از تطبیق برنامه‌های فوق لیسانس به بورد مربوط.

ه) اعضای تخنیک

شماره	نام مکمل	درجه تحصیل	رشته تحصیل	رتبه علمی	دایمی/قراردادی	ملاحظات
۱						
۲						
۳						

نوت: اعضای تخنیک تاییدی و منظوری شورای علمی پوهنتون را باید داشته باشد.

وظایف و مسئولیت های اعضای تخنیک
وظایف اعضای تخنیک توضیح گردد:

و) کارمندان اداری

شماره	نام مکمل	درجه تحصیل	رشته تحصیل	رتبه علمی	دایمی/قراردادی	وظایف و مسئولیت های آن
۱						
۲						
۳						

وظایف و مسئولیت های کارمندان اداری
وظایف کارمندان اداری توضیح گردد:

۵. امکانات و زیربنا الف) صنوف معیاری

شامل میز و چوکی مناسب و کافی با در نظر داشت تعداد محصلان با رعایت فاصله، پروجکتور/ال سی دی، سیستم سردکننده و گرم کننده، برق، میز خطابه و روشنی کافی.

ب) لابراتواری

لابراتوارهای معیاری مجهز و فعال به منظور انجام کارهای علمی- تحقیقی و دسترسی به آن در رشته های مورد نیاز
ج) کتابخانه ای معیاری:

موجودیت کتابخانه با تعداد کتب مورد ضرورت مرتبط به رشته

د) مرکز کمپیوتر:

کمپیوتر متناسب به تعداد محصل و انترنت با ظرفیت و سرعت کافی،

ه) مرکز تحقیقات علمی:

مرکز تحقیقات علمی فعال با داشتن نشریه علمی

۶. نظام تحصیلی و دوره تحصیلی

در این بخش رشته، نوعیت و خصوصیت، معیاد، تقویم اکادمیک و پذیرش محصل در برنامه توضیح داد میشود:

الف) معیاد

دوره تحصیل ماستری، مطابق به مقررہ تحصیلات عالی فوق لیسانس حد اقل دو سال (چهار سمسٹر) وحد اکثر سه سال (شش سمسٹر) برای تکمیل (۴۰ الی ۴۸) کریدت میباشد. ترتیب و زمان بندی سمسٹرہا بر اساس نصاب درسی مربوطہ تعیین میگردد. محصل برنامه می تواند، صرف یک بار برای حد اکثر دو سمسٹر تأجیل اخذ نماید. مدت تأجیل به دوره تحصیل محاسبہ نمی گردد. هر گاه محصل بدون ارایہ اسناد و عذر موجہ، خود سرانہ برای مدت سه هفته یا بیشتر از آن طور مسلسل غایب گردد، ناکام سمسٹر محسوب می شود. مدت ناکامی برای حد اکثر دو سمسٹر می باشد که این مدت در دوره تحصیل قابل محاسبہ می باشد. در صورت که محصل ناکام در سال بعدی به تحصیل اش ادامه ندهد از برنامه منفک و حق ادامه تحصیل را ندارد. اما میتواند به صفت داوطلب جدید الشمول درخواست شمولیت دهد. محصلی که بنابر دلایل قانونی اخراج شده باشد، نمیتواند دوبارہ شامل این پروگرام گردد.

ب) تقویم اکادمیک:

۱. تقویم اکادمیک برنامه مطابق به تقویم وزارت تحصیلات عالی توضیح گردد.
۲. هر سمسٹر ۱۶ هفته را در بر خواهد گرفت و هر ساعت درسی ۵۰ دقیقه می باشد.
۳. تنظیم تقسیم اوقات درسی در جریان سمسٹر و اخذ امتحانات توضیح گردد
۴. تنظیم دروس برنامه در اوقات لازم توضیح گردد
۵. تقویم برنامه توسط کمیته برنامه های فوق لیسانس ترتیب و تطبیق می گردد.

ج) پذیرش محصل:

شرایط پذیرش در برنامه ماستری مطابق به فقرہ (۱) ماده هشتم مقررہ تحصیلات عالی فوق لیسانس قرار ذیل می باشد:

- ۱- داشتن سند تحصیل لیسانس در عین رشته یا مرتبط به آن.
 - ۲- تسلط به یکی از زبان های معتبر بین المللی.
 - ۳- سپری نمودن مؤفقانه امتحان شمولیت.
 - ۴- داشتن شصت و پنج فیصد اوسط نمرات دورہ لیسانس یا معادل آن.
- رشته مرتبط:** برای شمولیت در برنامه ماستری رشته تحصیلی دورہ لیسانس است که مضامین تخصصی آن شصت فیصد مشابہت با مضامین لیسانس مورد ضرورت به برنامه ماستری مورد نظر داشته باشد.

تبصره:

در صورتی که برنامه ماستری پیشنهادی، شامل رشته‌های مربوط به بخش های مدیریت، اداره، رهبری یا رشته‌های مشابه باشد، تشخیص و تأییدی آن را از جانب کمیسیون اخذ نماید تا شاملین خلاف رشته تابع قید (عین رشته یا مرتبط به آن) نگردیده و تابع تعقیب کورس‌های پیش نیاز گردد.

کورس‌های پیش نیاز آموزش مضامین است که تکمیل کنندگان آن واجد شرایط شمولیت به برنامه ماستری مورد نظر پنداشته شده و نمرات آن شامل کزیدیت‌های دوره ماستری نمی‌گردد. این بخش در نصاب تحصیلی برنامه واضحاً تعریف گردد.

شمولیت در برنامه بر اساس لیاقت و شایستگی از طریق امتحان اختصاصی و کانکور در هماهنگی با اداره محترم ملی امتحانات مطابق به طرزالعمل مربوط، سال یک‌بار صورت می‌گیرد.

تعداد محصل حد اکثر ۳۰ تن، در صورت داشتن امکانات، بعد از طی مراحل و منظوری حد اکثر ۳۰ تن محصل دیگر، مجموعاً ۶۰ تن جذب شده می‌تواند.

۷. تداوم و پایداری

شاخص	موجودیت پلان استراتژیک تایید شده توسط مرجع با صلاحیت برای برنامه
	موجودیت پلان عملیاتی مربوط به زمان بندی حصول اهداف استراتژیک
	موجودیت پلان شواهد تطبیق پلان عملیاتی سالانه
	وجود شواهد از چگونگی روند نظارت و ارزیابی از تطبیق پلان استراتژیک توسط بورد نهاد مربوطه

۸. طی مراحل

الف) تاییدی دیپارتمنت

فیصله دیپارتمنت	شماره پروتوکول ()	مؤرخ (/ /)
اسم و امضای آمر دیپارتمنت		

(ب) تاییدی کمیته برنامه‌های فوق‌لیسانس

فیصله کمیته برنامه های فوق لیسانس	شماره پروتوکول ()	مؤرخ (/ /)
اسم و امضای رئیس کمیته فوق لیسانس		

(ج) تاییدی شورای علمی پوهنخی

فیصله شورای علمی پوهنخی	شماره پروتوکول ()	مؤرخ (/ /)
اسم و امضای منشی جلسه	مهر، اسم و امضای رئیس پوهنخی	

(د) تاییدی بورد برنامه‌های فوق‌لیسانس

فیصله بورد برنامه های فوق لیسانس پوهنتون	شماره پروتوکول ()	مؤرخ (/ /)
اسم و امضای رئیس بورد فوق لیسانس		

ه) تاییدی شورای علمی پوهنتون

فیصله شورای علمی پوهنتون		شماره پروتوکول ()	مؤرخ (/ /)
اسم و امضای منشی شورای علمی		مهر، اسم و امضای رئیس پوهنتون	

و) ارایه پرزینتیشن توسط مسوول برنامه

ز) تاییدی هیأت بازدید کننده (در صورت نیاز)

چک لست بازدید امکانات جهت ایجاد برنامه ماستری ضمیمه گردیده است (ضمیمه شماره ۱).

۹. ارزیابی اعضای کمیسیون

مسوولین ارزیابی	شهرت	امضاء
ارزیابی کننده ۱		
ارزیابی کننده ۲		
منشی کمیسیون		

۱۰. تاییدی کمیسیون برنامه های فوق لیسانس

فیصله کمیسیون برنامه های فوق لیسانس		شماره پروتوکول ()	مؤرخ (/ /)
اسم و امضای رئیس جلسه		مهر، اسم و امضای رئیس انکشاف برنامه های علمی	

۱۱. تاییدی مقام وزارت تحصیلات عالی

پیشنهاد ایجاد برنامه از جانب ریاست انکشاف برنامه‌های علمی جهت ملاحظه به مقام وزارت تحصیلات عالی ارایه می‌گردد که مقام محترم وزارت تحصیلات عالی موضوع را طی حکم جهت منظوری به شورای عالی تحصیلات عالی راجع می‌نماید.

۱۲. منظوری شورای عالی تحصیلات عالی

فیصله شورای عالی تحصیلات عالی			
شماره پروتوکول ()			
مؤرخ (/ /)			
اسم و امضای منشی جلسه		مهر، اسم و امضای معین علمی وزارت تحصیلات عالی	

ضمایم:

چک لیست بازدید امکانات فیزیکی جهت ایجاد برنامه فوق لیسانس پوهنتونهای دولتی و خصوصی

پوهنتون () محل فعلی ()

برنامه ماستری که قرار است ایجاد گردد ()

محل فعالیت برنامه پیشنهادی ()

هیئت بازدید کننده:

شماره	نام	اداره مربوطه
۱		
۲		
۳		

شماره	موضوعات	تکمیل است	تکمیل نیست	ملاحظات
۱	صنوف مناسب			
	A فضای مناسب به تعداد محصلان			
	B روشنی کافی			
	C برق			
	D پروجکتور			
	E ال سی دی			
	F اینترنت			
	G میز و چوکی مناسب و کافی			
	H میز خطابه			
	I سیستم سرد کننده و گرم کننده			

۲	لابراتوارهای معیاری مجهز و فعال در رشته های مورد نیاز		
۳	مرکز کمپیوتر متناسب به تعداد محصل، اینترنت با ظرفیت و سرعت کافی		
۴	کتابخانه با تعداد کتب مورد ضرورت مرتبط به رشته		
۵	مرکز تحقیقات علمی فعال با داشتن نشریه علمی		
۶	شفاخانه کادری در صورتیکه که رشته های طبی داشته باشد		
۷	اتاق کمک های اولیه صحتی مجهز و معیاری		
۸	آب آشامیدنی کافی و صحتی		
۹	دفاتر جداگانه مناسب برای هر واحد اداری		
۱۰	اتاق مناسب برای اعضای کادر علمی		
۱۱	تشناب عصری به تناسب محصلان و کارمندان		
۱۲	اتاق مناسب کنفرانس ها		
۱۳	کافتريا		

نظر هیئت محترم بازدید کنند

نام مکمل و امضای هیئت محترم بازدیدکننده

۱.

۲.

۳.

چک لیست ارزیابی ایجاد برنامه ماستری/دوکتورا

پوهنتون () پوهنځی () دیپارتمنت () برنامه پیشنهادی ()

ردیف	عنوان	شرح مطالب	تکمیل است	تکمیل نیست	ملاحظات
۱	پیشنهاد	موجودیت پیشنهاد ایجاد برنامه از جانب تدویر کنندگان			
۲	معرفی	الف) مقدمه			
		ب) دیدگاه			
		ج) ماموریت			
		د) تعریف برنامه			
		ه) هدف برنامه			
		و) ساحه موثریت			
۳	برنامه	الف) مستقل			
		ب) مشترک			
۴	نیازسنجی	الف) وضعیت فعلی			
		ب) ضرورت و اهمیت برنامه			
		ج) نتایج نیاز سنجی			
۵	فورم شرایط اساسی	الف) جواز دیپارتمنت/پوهنځی			
		ب) کسب اعتبار پوهنتون			
		ج) سه دوره فراغت به سویه لیسانس			
۶	شرایط اجرایی	الف) استادان واجد شرایط			
		ب) نصاب تحصیلی			
		ج) امکانات مالی (عواید و مصارف)			
		الف) چارت تشکیلاتی			

۷	تشکیلات	(ب) مسوول برنامه			
		(ج) کمیته فوق لیسانس			
		(د) اعضای کمیته			
		(ه) اعضای تخنیک			
		(و) کارمندان اداری			
۸	امکانات و زیربنا	الف) صنوف معیاری			
		ب) لابراتواری معیاری			
		ج) کتابخانه معیاری			
		د) مرکز کمپیوتر			
		ه) مرکز تحقیقات علمی			
۹	نظام تحصیلی	الف) معیاد			
		ب) تقویم اکادمیک			
		ج) پذیرش داوطلبان			
۱۰	تداوم و پایداری	شاخص			
		الف) تاییدی دیپارتمنت			
۱۱	طی مراحل	ب) تاییدی کمیته برنامه های فوق لیسانس پوهنخی			
		ج) تاییدی شورای علمی پوهنخی			
		د) تاییدی بورد برنامه های فوق لیسانس پوهنتون			
		ه) تاییدی شورای علمی پوهنتون			
		و) ارایه پرزینتیشن توسط مسوول برنامه			
		ز) تاییدی هیأت بازدید کننده			

ارزیابی اعضای کمیسیون

۱۲	مسوولین ارزیابی	شهرت	امضاء
	ارزیابی کننده ۱		

		ارزیابی کننده ۲
		منشی کمیسیون

۱۳	فیصله کمیسیون برنامه های فوق لیسانس	شماره پروتوکول ()	مؤرخ (/ /)
اسم و امضای رئیس جلسه		مهر، اسم و امضای رئیس انکشاف برنامه های علمی	

14	تاییدی مقام وزارت تحصیلات عالی (ارجاع جهت منظوری به شورای عالی تحصیلات عالی)	متن حکم ، شماره و تاریخ صدور حکم
15	فیصله شورای عالی تحصیلات عالی (منظوری)	متن فیصله، شماره و تاریخ فیصله

نکات قابل توجه:

۱. در این رهنمود بیشتر از شرایط ایجاد برنامه ماستری تذکر به عمل آمده است، در صورت برنامه پیشنهادی دوکتورا باشد به جای شرایط برنامه ماستری، شرایط ایجاد برنامه دوکتورا ذکر گردد.
۲. لوگوی وزارت تحصیلات عالی سمت راست صفحه و لوگوی پوهنتون مربوط در سمت چپ صفحه (وزارت تحصیلات عالی، پوهنتون، پوهنچی / دیپارتمنت مربوط در وسط دو لوگو) نوشته می شود.
۳. چک لست بازدید امکانات و چک لست ارزیابی ایجاد برنامه، فقط برای آگاهی و عیار سازی اسناد مطابق به آن ضمیمه رهنمود گردیده است، پوهنتون مکلف به خانه پری آن نیست